63ste Jaargang No. 5067 | DAGBLAD | Vrijdag 21 Maart 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8? Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

steeg 29, telefoon 1550; Postbus 30, Willemstad N.W.I.

Conferentie Moskou loopt vast

Ramadier wil aftreden

Commissie Generaal gebroken

MOSKOU.

Bevin stelde voor om maar ineens over te gaan tot de behandeling van het opstellen van een pact inzake Duitsland, waarop Molotov met de opmerking kwam, dat ze daar nog niet aan toen waren volgens de agenda. Het wederwoord van Bevin was: „Ik had het wel gedacht, dat U dat zou zeggen".

Visjinsky sprak later en bracht de quaestie te berde, dat ook de oude vijanden van Duitsland zouden gehoord worden, toen hij Hongarije niet noemde, maakte Marshall hem daarop attent, doch Visjinsky antwoordde dat deze landen Hongarije en Finland voor de overgave niets deden met hun leger.

Visjinsky dacht, dat het twee dagen zou duren voordat men klaar is met de quaestie van het horen van de kleine naties, waarop Bevin er nog opwees dat Frankrijk niet verder wil praten, als niet eerst de kolenquaestie geregeld is. Hij beloofde, de quaestie nog eens te bestuderen want hij hoopte dat de andere ministers ook zullen doen voor zover het de Engelse voorstellen betreffen. Marshall sloot deze zitting, die de kortste was tot nu toe, men kan intussen schriftelijk contact houden en de voorstellen van de andere landen bestuderen voor dat men bijeenkomt voor de slotzitting over de quaesties Duitsland betreffende. Marshall vroeg om morgen met Oostenrijk te beginnen en stelde een discussie over het voorlopig bestuur van Duitsland in het vooruitzicht. (Moskou, (AP) 20.3).

uitvoer als verplicht, om daarmee herstel betalingen te doen. De Britse delegatie zou er opgewezen hebben, dat Engeland een herziening vroeg van het pact tussen Engeland en Rusland daterend van 1942. Bevin heeft er geen nota overgezonden naar Stalin, dit werd door de Britten absoluut onkend.

Bidault kwam ook weer voor een apart bestuur voor het Ruhr gebied en gaf nogmaals zijn opinie te kennen over het opvoeren van de staalproductie tot 10 à 12 millioen ton staal.

Hij haalde als bewijs voor zijn stelling dat zo iets oorlog moest betekenen de woorden van Maarschalk Sokolowski, die het vorig jaar bij het verlaten van Berlijn gezegd heeft, dat een capaciteit van negen millioen ton reeds oorlog zal betekenen binnen weinige jaren.

De staal productie kan Frankrijk en België en Luxemburg helpen. Hij hoopt dat wat de koolproductie betreft Engeland zijn opinie zal wijzigen, want van dit probleem hangt het herstel af van sommige landen in Europa, we kunnen toch niet toestaan, dat de kolen die de grondslag zijn om een oorlogsindustrie op te bouwen in Duitsland bij overvloed te krijgen zouden zijn, laat Duitsland met die kolen zijn slachtoffers maar helpen.

Men verneemt nog, dat Marshall zal voorstellen om de Oostenrijkers uit te nodigen als raadgevers bij het opstellen van het vredesverdrag met Oostenrijk (Moskou, (AP) 20.3).

ALLEN WORDEN GEHOORD IN MOSKOU.

Naar verluidt zullen alle landen, die tegen Duitsland vochten en alle landen die de oorlog verklaarden aan Duitsland ter zijner tijd gehoord worden. Dit is een punt waarover de Grote Vier het eens werden.

Het was een punt, waar de Grote Vier het op het laatste moment toch nog eens werden. De „Pravda" schreef de commentator, M. Marinin een artikel, waarin hij Bevin een mistverwekker noemde, waar hij onzeker is in zijn uitlatingen voor wat de zaak der grenzen betreft van Duitsland.

De tiende zitting begon weer om vier uur in de namiddag. Op deze zitting gaf Frankrijk te kennen dat het niet tot de vorming van een Duitsland als economische eenheid genegen was, als men niet eerst de verzekering kreeg dat men zijn kolen kreeg.

Bidault kwam er weer voor op, daar Bevin gisteren het verzoek van Frankrijk van de hand wees. Hij verklaarde uitdrukkelijk namens de Franse regering dat hij geen ander standpunt kon innemen, als aan zijn verzoek niet wordt voldaan.

Wat Frankrijk nodig heeft is een zekere export van kolen. Men wil nu overgaan tot het systeem van comité's naast de conferenties van de Grote Vier om ook de kleinere naties te horen. Men noemde de namen niet van de landen die gehoord zullen worden doch een officieel zegsman zei, dat Italië er ook bij zal zijn. De Fransman Maurice Couve de Murville vindt dit ondervragen zeer dringend nodig, men zal er onmiddellijk mee beginnen. Er zullen 18 naties om inlichtingen gevraagd worden, waaronder dan ook China, Brazilië, Brits Indië, Britse Dominions en ook de landen die in Europa tegen Hitler vochten zoals **Holland**, Noorwegen en Polen.

Bevin bleef er bij, dat men eerst moet zorgen, dat Duitsland er boven op komt, waarop Bidault ook opmerkte dat Frankrijk niet verlangd dat Duitsland een lastpost blijft, maar we denken dat beide zaken mogelijk zijn en opbouw in overeenstemming mét de

het nieuws van vandaag

Er zijn drie mensen in het nieuws van vandaag die de aandacht trekken, Bidault, Jonkman en Ramadier.

Bidault heeft veel op zijn geweten. Hij heeft de conferentie gestopt, de tiende ronde eindigde werkelijk onbeslist en was de kortste die men tot nog toe meemaakte. De journalisten schoten op hem af, hij wil niet verder praten over Duitsland als niet eerst zijn kolenverlang en wordt ingewilligd. Toen men hem op het gewichtige van dit besluit wees, antwoordde hij heel handig. Ik kan niet aannemen dat de wereld zo slecht is geworden, dat men niet meer zou willen luisteren naar een verlangen van Frankrijk. Het Frankrijk dat tweemaal in de 25 jaar onder de voet gelopen werd.

Men zal de tijd nu korten door eerst twee dagen met de kleine landen te praten. Nederland wordt dus gehoord in Moskou, dat was op het eind van de negende zitting in de laatste minuut nog overeengekomen.

Bevin liet zien dat hij de gedachten van Molotov kan lezen, hij maakte grapjes met

Molotov.

Marshall wil nu maar over Oostenrijk gaan praten, of over het voorlopig bestuur van Duitsland. De economie wordt het struikelblok van de vrede van Moskou? Het gaat er werkelijk op lijken. Verbeeldt U dat de heren werkelijk uiteengingen zonder iets te bereiken, dan wordt Europa tot in Berlijn gerussificeerd.

De tweede persoon in het nieuws in minister Jonkman. We wezen reeds op het vreemde geval, men gaat Lingadjatie tekenen, doch men neemt niet aan wat de anderen er voor uitleg aanhechten, dat moet toch spaak lopen.

Wat is het gevolg? Ontslag uit de commissie generaal en heden een verklaring van Jonkman in de kamer. Er zal natuurlijk gestemd worden, wie weet hoe dat nog afloopt vandaag?

De derde persoon in het nieuws van vandaag is de heer Ramadier, niet het bijltje er bij neer wil leggen, daar men toch niet door kan werken, als de communisten niet meedoen. Hij ging reeds naar de president, als dat misloopt heeft de nieuwe vierde republiek zijn eerste minister crisis. De president Auriol is echter reeds maar, ook al is het dan nog geen minister crisis begonnen met conferenties met de partijleiders.

Bevin die nog al van zich laat horen op de conferentie van Moskou daar hij zoals men dat hier op Curaçao noemt een „nekdor", is, een plaaggeest, **moet** volgens de laatste telegrammen zich reeds uitgelaten hebben over de regeringsvorm van Duitsland, hij wil de federatieve vorm voor Duitsland. Hij wil dus een stap terug toen en weer naar vóór 1870 gaan en dan krijgen we weer al die hertogdommen, enz. enz. Misschien komt er dan later weer een Bismarck, die weer de eenheid construeert.

Federatief is goed, maar dan op andere basis als een eenheid van de oude hertogdommen, koninkrijken van Beieren, Pruisen, Wurtenburg enz.

Het is er toch zo in Moskou dat nu óók Bidault zegt, dat er heus wel resultaat bereikt zal worden. De uitbarsting van Molotov tegen Marshall in verband met Truman kwam nog niet. Die atoombom barstte nog niet, of zal het een zwaard van Damocles worden?

Een hoop puin is alles wat overgebleven is van de beroemde Benedictijner-abdij, welke het verwoeste Cassino overziet. Op 18 Mei 1944 werd deze positie door de Geallieerden veroverd. Deze dramatische foto werd genomen door den fotograaf William C. Alen van de Associated Press.

MONTE CASSINO.

Omstreeks het jaar 529 stichtte Sint Benedictus zelf een Benedictijnerklooster, in de ruïnen van het verwoeste fort van Cassinum. Dit fort lag op ongeveer 80 mijl ten Zuiden van Rome. Het klooster kreeg later de naam van Monte Cassino en daarin heeft Sint Benedictus zijn verder leven doorgebracht.

In het jaar 581 werd Monte Cassino door de Longobarden verwoest. De monniken ontsnapten en vonden een toevlucht bij het Lateraan, van waaruit Abt Petronax in 717 de herstelling ondernam.

Door haar geographische ligging en haar bezittingen werd de abdij vaak in de politiek gemengd en maakte dientengevolge perioden van bloei en verslapping der tucht door, maar bracht desondanks vele monniken voort, die uitmuntten in heiligheid en de beoefening van de profane en gewijde wetenschap.

ENCYCLIEK EEUWFEEST VAN DE H. BENEDICTUS.

Gelijk we gisteren reeds konden mededelen gaf de H. Vader een encycliek uit bij gelegenheid van het eeuwfeest van de dood van de H. Benedictus. De Paus spreekt in zijn encycliek ook over de abdij van Monte Cassino, die tijdens oorlog verwoest werd zodat er niets als 'n puinhoop overbleef, waaronder er toch het graf van de H. Benedictus ongeschonden bewaard bleef, doch die herstelt moet worden. De Paus trekt in zijn encycliek een vergelijk tussen de tijd waarin St. Benedictus leefde en onze tijd, een tijd die net als de onze vele verwoestingen met zich mee bracht en ook een donkere tijd was in de geschiedenis.

Benedictus echter was een ster in die tijd, hij weet het middel tot herstel nl. elkaar zien als broeders van wat voor natie of land men ook is (Vaticaan Stad, (AP) 20.3).

RAMADIER WIL AFTREDEN

Hedenmorgen verklaarde Ramadier te willen aftreden als niet alle partijen in zijn Ministerie blijven. Er moet nu na het stemmen over een motie van vertrouwen in de Indo China politiek van dit Ministerie nog een stemming komen over het al of niet toestaan van credieten voor de militaire operaties. Ramadier heeft zijn „ultimatum" aan de President Auriol bekend gemaakt. Auriol zal nu conferenties houden met de voorzitter van de verschillende politieke partijen, hij begon reeds met de onafhankelijken sprak de radicaal socialisten en de communisten, men hoopt nog op een verzoening.

De communisten zeggen een voorstel tot vrede te verwachten van de pro-communistische rebellen leider. Auriol doet wat hij kan om een breuk te voorkomen, daar er gevaar bestaat, dat deze breuk zou leiden tot een algemene staking daar de communisten de controle hebben over de vakorganisaties (Parijs, (AP) 21.3).

ONTSLAGBRIEF AAN COMMISSIE GENERAAL.

De Heer de Boer en professors Verzijl en Posthuma, resp. lid en adviseurs van de Commissie Generaal hebben hun ontslag aangeboden.

Welingelichte Nederlandse kringen in Batavia weten te vertellen, dat de Boer zijn ontslag indiende als protest tegen de houding, die door bepaalde politieke kringen in Holland werd aangenomen tegenover de politiek van de Commissie Generaal en niet als critiek op de ontwikkeling van de onderhandelingen met de Indonesiërs. Posthuma en Verzijl hebben hun ontslag aangevraagd omdat volgens hem de Nederlandse Regering, door de Commissie Generaal te machtigen de basisovereenkomst te tekenen, zich niet heeft gehouden aan de motie van Romme en van der Goes van Naters, waarin geëist wordt, dat de overeenkomst aangenomen wordt in de vorm waarin de regering de overeenkomst in December verklaard heeft. Morgenmiddag om 2 uur zal Minister Jonkman voor de Kamer komen, om een verklaring af te leggen over het verdere verloop van de politieke onderhandelingen met de Indonesiërs. Deze verklaring is dus heden (Vrijdag) afgelegd. — Red.) (Aneta, 20.3).

CONTACT MET DE COMMUNISTEN.

De politie arresteerde Duong Bac Mai een vertegenwoordiger van de leider der opstandelingen in Indo China, die een actie in het parlement verhoopt bij een val van Ramadier. De communisten blijken contact te hebben gezocht met Ho (Parijs, (AP) 20.3).

ONRUST TE VALENCIA.

Er worden opstootjes gemeld onder de arbeiders. Er vielen doden. Verschillende mijnwerkers vluchtten naar de bergen, op de hoofdweg werd een bus aangehouden uit Madrid. Twee burgerwachters werden doodgeschoten, de passen werden geroofd. De opstootjes begonnen Zondag toen men een kracht station liet springen. (Valencia. (AP) 20.3).

BARCIA

Hoofd Spaanse Republikeinse Regering.

Visserij

Een vraag, die we zelf wel kunnen stellen, doch we zelf niet in staat zijn te beantwoorden is: „Hoeveel mensen vinden hun brood in de visvangst?"

We geloven, dat het er op Curaçao een paar honderd zijn, familie en visvrouwen meegerekend. Percent gewijs geloven we ook, dat er op Bonaire de meeste vissers gevonden worden, misschien wel absoluut de meeste.

De visvangst kennen we een klein beetje. („In de Vasten stijgen de prijzen de mensen slaan er een slaatje uit", zegt men), we kennen de mensen die aan de Boca's wonen, we staan wel eens stil om naar het gedobber te kijken, en begrijpen niet hoe iemand zijn boot in zulk een toestand als maar schommelend in evenwicht kan houden. De roeiers zitten hier juist precies andersom in hun bootje als in Europa, dat is eigenlijk verstandiger, ze zien waar ze naar toe gaan.

De vissers heten goede mensen en een dorpje, in zover men op Curaçao van dorpen kan spreken **als Boca San Michiel heeft zijn** bekoring vooral op de vreemdeling. Zie eens de boten in de baai! Eens hebben we met vissers gepraat over coöperatief samenwerken. Zij redden zich zelf wel en de rijkdom van de Boca is toch ten minste eens vijftien boten. Het blijken wel apart soort van mensen te zijn. Minder populair dan de vissers zijn op Curaçao de visvrouwen, die hun korf dragen en weten te lopen met een snelheid, als was het niets biezonders, haar hoofd staat er naar, wijdbeens zitten ze langs de straten en hakken haar vis in mootjes, zijn vriendelijk roken soms, (als ze van de oude generatie zijn) en weten van prijzen!

Men kent de anecdote van die Pastoor, die eens moest preken bij een zeewijding? Naar men misschien weet, of niet weet, want wie kent Curaçao, heeft er jaarlijks de zeewijding plaats op het feest van de patroon. Welnu die Pastoor in quaestie vond het nodig en gewenst, op die feestdag bij de feestpreek op het strand eens dat gebod aan te raken dat heet: „Gij zult niet stelen", en waarbij hij in een strafrede de prijsbepaling in verband met de moraal bracht. Men zegt dat deze preek helemaal niet in de smaak viel! Hij was geen „persona grata" meer.

Mensen van de wetenschap zeggen, dat de vis bij Curaçao eigenlijk té droog is om te eten. Er komt in het Caraïbische bekken soms de stroom voor die binnen dringt tussen de grote eilanden door en er komen dan grote schollen vissen langs onze eilanden spoelen. Het vissen gebeurt nog erg primitief en de vissers hebben zich van de moderne techniek nog niet weten te bedienen.

Een grote uitkomst zou het zijn als een snelvarende boot met koelinstallatie van Bonaire iedere dag vis zou kunnen aanbrengen.

Een ander plan is, om een nog grotesnelvarende boot met koelkamers in te richten, zodat de vissers nog verder weg kunnen gaan en hun vis per boot naar Curaçao kunnen sturen en zelf ver weg op de hoge zee kunnen blijven, nu bederft hun vis als zij veel zware tegenwind hebben en veel moeten laveren.

Er zou op de Aves-eilanden accomodatie voor de vissers kunnen worden aangebracht of ook op de eilandjes verderop ten Oosten van Aruba.

Er zijn wel veel plannen doch er is nog weinig gemoderniseerd. De plannen om gelijk die Duitsers voor de oorlog aan diep-zee-visserij te gaan doen voor verdere industrie hebben nog nooit enige redelijke bestudering ondervonden té gemakkelijk brengen ons de moderne boten de scholletjes uit Holland, en in blik komt alles wel op Curaçao. Het is interessant te zien, wat de heren Goudriaan en Dresden na hun toch betrekkelijk kort bezoek over deze materie hebben geschreven hun plannen, om de kreeften van de Bovenwinden naar Curaçao te exporteren moet gemakkelijk mogelijk zijn.

Men heeft wel eens geschreven, dat de voeding hier té eenzijdig is voor de bevolking en de volksgezondheid meer afwisseling zou vereisen, goede vis zou ook goed zijn. Wat voor mogelijkheden biedt ons de zee?

Zie hier wat de Heren schreven:

1) Visvangst.

Over de visrijkdom der omringende wateren wordt verschillend geoordeeld. In de wateren van de benedenwindse eilanden biedt o.i. het vissen met canasters, met het treknet van de wal of met de sleeplijn geen voldoende mogelijkheid om dit bedrijf op zeer grote schaal te ontwikkelen.

Op St. Maarten echter kan de visserij met canasters tot veel grotere omvang worden gebracht, indien slechts een afzetgebied voor de vis aanwezig ware.

Dat de trawlervisserij met sleepnetten in deze wateren niet mogelijk is, gegeven de diepte en de onregelmatige bodemvorming der koraalkusten, staat voor ons vast. Alle verdere pogingen in deze richting achten wij vruchteloos. Wel lijkt het ons gewenst, dat nadere studie wordt gemaakt van de vraag, of trawlervisserij met drijfnetten op bepaalde gebieden resultaten kan opleveren.

Ook de gewone lijnvisserij, o.a. op red snappers (pargo) kan voor uitbreiding in aanmerking komen. Het vissen met motorschoeners, voorzien van eigen koelinstallatie, verdient ernstige overweging.

2) Verkoopsorganisatie.

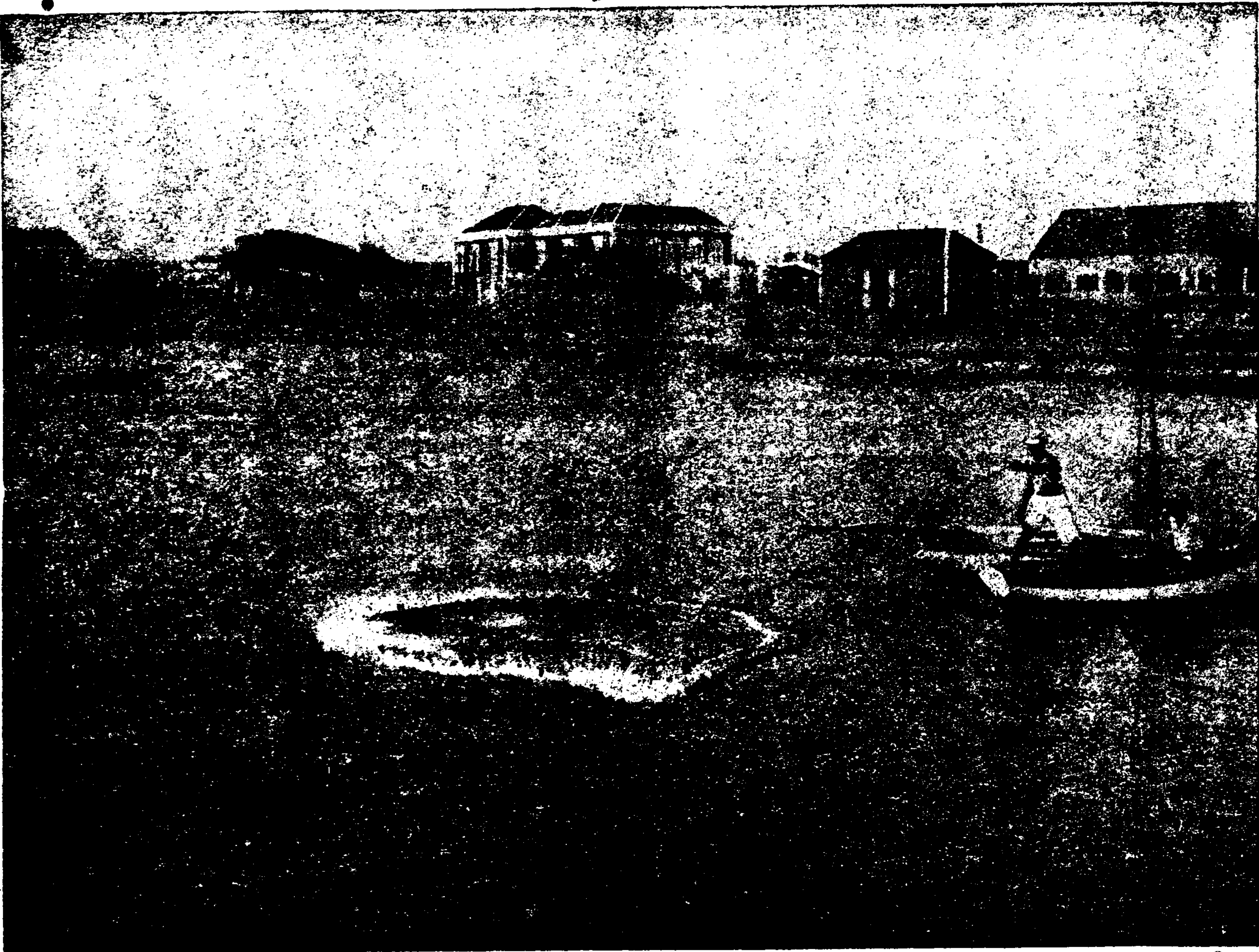
De instelling van de vismarkt te Curaçao heeft voortreffelijke resultaten opgeleverd; de vishal te Bonaire is evenwel geen succes geworden. Op Aruba zou men de stichting kunnen overwegen, mede in verband met de te verwachte bouw van koelinrichtingen aan de haven aldaar.

3) Conservering.

Voor het stichten van een visconserven-industrie op enigszins grote schaal is de mogelijkheid eerst gegeven, indien men vooraf de zekerheid heeft van voldoende en voldoend regelmatige aanvoer. Deze bestaat thans stellig niet. Daarom zijn thans alleen bescheiden pogingen op dit gebied, zoals bijvoorbeeld die tot het roken van masbango's, gemotiveerd.

Op St. Maarten zou de vervaardiging van kroepoek uit garnalen of vis tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

4). Kwekerij van schildpadden, kreeften, sponsen, enz. Het heeft onze aandacht getrokken, dat op verschillende plaatsen van de kust zeeschildpadden overgaan tot het deponeren van hun eieren, maar dat de daarin liggende mogelijkheid in de kiem wordt verstikt, doordat de inwoners deze voor consumptie gebruiken. Het stelselmatig kwe-

ZO VIST MEN IN BONAIRE.

ken van schildpadden, zowel met het oog op het vlees, als op het schildpad, verdient ernstige overweging.

Na drie jaar bereikt de schildpad reeds een voldoende grootte (+- 50 pond).

Voor het kweken ware een bepaald gedeelte van een baai, zoals bijvoorbeeld op het Lac te Bonaire, te omheinen en met gaas aan de zeezijde af te sluiten. Enig personeel ter plaatse zou noodzakelijk zijn om tegen diefstal te waken.

Een verbod, behoudens vergunning, van het kopen, verkopen of ten verkoop in voorraad hebben van schildpadeieren en schildpadden, ware dan ter verdere bescherming gewenst.

Reeds 40 jaar geleden schreef Dr. Boeke over deze cultuur in zijn verslag, dat proeven in deze richting „zeer zeker op de duur tot het gewenste resultaat zullen moeten leiden", blz. 129.

Ook de mogelijkheden tot het stelselmatig kweken van kreeften en krabben, sponsen en tot veredeling van de mangroveoester, verdienen nadere bestudering.

5). Research.

Elke poging tot verbetering van de visserij en de industrie van zeeproducten dient uit te gaan van het voortreffelijke rapport van Dr. J. Boeke, reeds in 1907 uitgebracht ingevolge het Ministeriële besluit van 22 November 1904. Dit rapport voldoet o.i. aan alle eisen, welke men aan een dergelijk onderzoek mag stellen en het is alleszins gewenst op zijn voorlopige resultaten en conclusies, waarvan wij in het bovenstaande reeds een enkele citeerden, verder voort te bouwen.

Wij bevelen daartoe aan de uitzending van een hydrobioloog met kennis van de visserij, teneinde met name de sub 1 en 4 genoemde punten nader te bestuderen. De betrokkene dient zich vooraf te bekwamen in het Spaans en het Papiaments, zodat hij bij de vissers zelf inlichtingen kan inwinnen. De nodige hulpmiddelen waren hem ter beschikking te stellen, in overleg met de plaatselijke deskundigen, waarbij ook de door Dr. Diemont verkregen ervaring met vrucht kan worden benut.

Wij zien in een krachtiger visserijbedrijf een zaak van grote betekenis voor dit gebiedsdeel, omdat men daardoor de eiwitvoeding van de bevolking verbetert en het gebiedsdeel minder afhankelijk wordt van buitenlandse aanvoer.

NIEUWS VAN OVERAL

INDEX.

De kardinaal van Toledo maakte bekend, dat de regering van Spanje de boeken die op de Index geplaatst werden niet zal laten verspreiden in Spanje (Toledo, (AP) 20.3).

VADERLANDSLIEFDE?

De vrouw, die onlangs een Brits militair doodschot in Venezia Guilia verklaarde voor de rechters, dat zij uit vaderlandsliefde had gehandeld en aandacht wil vragen van de wereld voor wat er gebeurd in haar land.

Naar men weet schoot deze vrouw Maria Pasquinelli de Britse brigadier R. W. M. de Winton dood, toen het gebied moest ontruimd worden (Trieste, (AP) 20.3).

ENGELSEN BLIJVEN IN PALESTINA.

De Minister van verdediging verklaarde, dat de Engelse troepen in Palestina zullen blijven, totdat men een overeenkomst sloot met het instituut van de Verenigde landen, er is nog geen vermindering van troepen toegestaan (Londen, (AP) 20.3).

TRUMAN SNAKTE NAAR LUCHT.

De perschef van Truman Charles Ross vertelde, dat toen het vliegtuig dat Truman terug moest brengen naar Washington op de reis van Florida storm ontmoette en moest stijgen tot 17.500 voet om de storm te ontlopen, Truman genoodzaakt was om het exygeen masker voor te doen (Washington, (AP) 20.3).

VLIEGTUIG STORT IN DE OCEAAN.

De Scandinavische luchtvaart maatschappij, kreeg bericht dat een onbekend vliegtuig in de Oceaan stortte ten Noorden van Ierland. Latere berichten melden dat het marine vliegtuig was Lancaster type, de bemanning kon worden gered door reddingsboten twee personen echter van de uit vier man bestaande bemanning overleden later aan bekomen verwondingen (Londen, (AP) 20.3).

OPSTAND IN PARAGUAY.

In politieke kringen in Rio de Janeiro bericht men, dat het congres zal vragen om de grens te beveiligen in verband met de opstand in Paraguay (Rio de Janeiro, (AP) 21.3).

Bent U al in het bezit van een

C.B.L.O.-lot?

BIDAULT.

De journalisten ondervroegen Bidault over het feit dat zijn kolenvraag de conferentie op een dood punt heeft gebracht. Hij antwoordde dat er wel kans bestaat, dat er een oplossing komt, hij antwoordde op de vraag of men rekening zou houden met zijn verlangen, dat de wereld wel heel erg slecht zou geworden zijn, als men nu in de gegeven omstandigheden geen rekening zou houden met een verzoek van Frankrijk. „Ik kan niet inzien dat we in zulk een slechte situatie zijn gekomen". (Moskou, (AP) 21.3).

DEAN ACHESON.

De plaatsvervangende ondersecretaris vertelde, dat men het niet aan de Verenigde landen kan overlaten om een dam op te werpen tegen het communisme door hulp te bieden aan Griekenland en Turkije. Indien de leden van het congres moeilijkheden zouden maken zou men helaas veel kostbare tijd verliezen. (Washington, (AP) 21.3).

J. SMITS VAN WAESBERGHE S.J. PRIVAATDOCENT.

Aan de universiteit van Amsterdam is toegelaten als privaatdocent in de middeleeuwse muziek (Gregoriaans) en in de muziek-theorie der middeleeuwen Pater Jos Smits van Waesberghe S.J.

KOSTEN LEVENSONDERHOUD IN AMERIKA.

Stijging tot staan gekomen

Volgens het Bureau of Labor Statistics is in de op 15 Januari geëindigde maand het indexcijfer der kosten van levensonderhoud in de Verenigde Staten met 1/10 procent gedaald tot 153.1, waarmede een einde is gekomen aan de reeds 10 maanden durende stijging van in totaal 18.3 procent.

De vakverenigingen hebben te kennen gegeven, dat zij hun looneisen in 1947 op het indexcijfer zullen baseren. De lagere prijzen voor levensmiddelen wegen ruimschoots op tegen de prijsstijgingen van andere essentiële levensbehoeften.

HET KATHOLICISME IN PORTUGAL.

Volgens de jongste volkstelling in Portugal is het aantal inwoners, dat verklaarde den katholieken godsdienst te belijden, in het gehele land belangrijk toegenomen. Het Noordelijk gedeelte van het land staat aan de spits: Braga met 99.6 pct., Castelo rBanco met 98,3 pct., Guarda met 95,6 pct. In het Zuiden van het land bedraagt dit percentage 95,2 pct. Slechts in de provincie Alentejo blijft het cijfer beneden de 90 pct.

REINALDA.

Paushuize te Utrecht, de ambtswoning van den Commissaris van de Koningin, krijgt een nieuwen bewoner. Na Mr. 's Jacob en Jhr. Bosch Ridder van Rosenthal zal het van 20 Maart af huisvesting verlenen aan den heer M. A. Reinalda, tot dusver burgemeester van Haarlem. Daarmede voltrekt zich een kleine revolutie. Na twee vertegenwoordigers van Utrechts alouden landadel deze man, die zijn carrière begon als loopjongen bij den uitgever Tjeenk Willink. Hij is een kloeke figuur, groot en fors, met een scherp gesneden gezicht en — het tekent zijn gestalte — een onafscheidelijke butterfly.

In Haarlem, waar hij op de dag van het 700-jarig bestaan tot burgemeester benoemd werd, was zijn roem gevestigd. Zijn grote redenaarstalenten, zijn bijna demagogische gaven als wij het zo eens formuleren mogen, alhoewel wij hem ook wel eens hebben horen kenschetsen als „orator didacticus", maakten hem in de meer dan dertig jaar, dat hij onafgebroken in Haarlems raad zitting had voor de S.D.A.P., populair. Hij behoorde in die partij tot hen, die haar groot maakten door hun heilig vuur, hun daadkracht en organisatorische talenten. De herinnering aan die strijd is bij den heer Reinalda nooit geheel verbleekt. Hij treedt nu op als vertegenwoordiger van de P. v.d. A. Het feu sacré, dat hij van zijn vader meekreeg, is nog altijd niet in hem gedoofd.

Van loopjongen heeft hij zich in de uitgeverij opgewerkt tot directeur, en toch kon men hem, onder wiens leiding Tjeenk Willink het grote werk van Prof. Huizinga en talrijke belangrijke economische en rechtsgeleerde werken heeft uitgegeven, geen uitgever noemen, die ook aan het politieke leven deelnam, eer het tegendeel was juist: een politicus, die ook een uitgeverij leidde.

Steunt het werk van de Cur. Bond

voor Lichamelijke Opvoeding.

Want de politiek en niet de litteratuur was altijd zijn eerste belangstelling. Toch mogen zijn verdiensten voor de wereld van het boek ook weer niet worden onderschatten. Behalve in de leiding van Tjeenk Willink heeft hij als vice-president-commissaris van de N.V. De Arbeiderspers en jarenlang voorzitter van de Commissie voor de Propaganda van het Boek voor de Letteren veel belangrijk werk verricht.

„De Tijd".

NAAR ARUBA.

Gistermiddag is met de „Johan Maurits" naar Aruba vertrokken de rest van de Bloemfonteiners die tijdelijk op Curaçao vertoefden maar bestemd waren om de verdediging van Aruba op zich te nemen. Ongeveer zestig man zijn gisteren vertrokken onder leiding van 1ste Luitenant Brink.

ARUBA EERT HAAR SCHUTTERIJ.

Men schrijft ons:

Zaterdag jl. was voor de Schutterij te Aruba een biezondere dag. 's Morgens marcheerden zij door de met belangstellenden gevulde straten van Oranjestad en defileerden voor den wnd. Gezaghebber van Aruba, den heer Schutte en den Troepencommandant alhier Kapitein Boerma. Zowel de voorbij marcherende infanterie als de gemotoriseerde colonne maakten opnieuw een uitstekende indruk en was het tevens aardig voor de burgerij om kennis te maken met de Troepen van de Koninklijke Nederlandse Landmacht, hoewel dezen niet aan de mars deelnamen, doch als toeschouwers stonden opgesteld.

Onder grote publieke belangstelling vond later in het Kamp Savaneta de onthulling van de door de burgerij van Aruba aangeboden gedenksteen voor de Schutterij plaats. Wij zagen o.a. Dr. Looy Arends, Raad van Bestuur; het Statenlid de heer V. Henriquez, van de Directie Lago de Heer en Mevrouw Mingus, de heer en Mevrouw Teagle, de Heer Getts, de Noordamerikaanse en Engelse Consuls, Kapitein Th. van Erp, voor de Noordamerikaanse Legion Luitenant-Kolonel Hollyfield, Majoor Klapetko en Commandant Lennox, de Heer en Mevrouw Woodword van Lago Shipping, Mevrouw de Wed. J. Eman, Directie van Electra, vele pastoors en andere genodigden.

Wij wisten echter de Statenleden Dr. Coco Arends (mogelijk wegens zijn 25-jarig Doktersjubileum), Henny Eman en de Raad van Politie, Waarom dezen, hoewel uitgenodigd, bij deze speciaal Arubaanse plechtigheid geen blijk van belangstelling gaven, komt onbegrijpelijk voor.

De heer Gezaghebber inspecteerde de erecompagnie van de Schutterij en de Nederlandse Troepen, die aan weerszijde van het monument stonden opgesteld. Het Comité van de burgerij, bestaande uit de heren Notaris W. Lampe, G. Eman, Ecury en E. Lacle, verzamelde zich. De voorzitter Lampe kwam naar voren en bedankte de Schutterij van Aruba voor de verdediging van het eiland gedurende Wereldoorlog II, toen zij gezamenlijk met de Geallieerden de kust van Aruba bewaakten. En zeide o.a.: „De burgerij is trots op u allen, voor de wijze waarop u na een ietwat moeilijk begin uw taak heeft vervuld en de vele opofferingen die u zich gedurende de vele jaren heeft moeten getroosten en is het voor mij een eer u dit namens de burgerij te kunnen mededelen."

De heer Lampe wendde zich vervolgens tot de Noordamerikanen en Engelsen. Hierna verzocht hij den Gezaghebber van Aruba het monument te willen onthullen. De heer Schutte hield een korte toespraak, bedankte de burgerij en onthulde het met een wit laken en Nederlandse vlag bedekte monument. De Tamboers bliezen het Wilhelmus, de geweren werden gepresenteerd en het monument werd zichtbaar.

Een eenvoudig, doch waardige gedenksteen, met de hoorn het onderscheidingsteken van de Schutterij aangebracht aan het bovengedeelte van de steen en daaronder evenals de hoorn van gegoten koper de plaat met als opschrift Schutterij en daaronder Wereldoorlog II, 1940 — 1945, aangeboden door de burgerij van Aruba.

De Troepencommandant van Aruba Kapitein Boerma bedankte namens de Schutterij en nodigde den gasten uit om een koele dronk in de geheel nieuw gedecoreerde manschappen-cantine, te willen gebruiken. Voor hen, die vroeger reeds de door Kapitein Seppen verbeterde cantine thans zagen, konden hun ogen nauwelijks geloven en velen van de gasten dachten, dat het de Officierscantine was. Een rode cementvloer, crème en bruin geschilderde wanden, een grote bar met de brazilboom, een speciale lees- en schrijfafdeling, biljart en pingpong-tafel bieden den schutters evenals den Nederlandsen Troepen een welkom tehuis. 's Avonds het Schuttersfeest ter ere van de geboorte van Prinses Marijke, dat door omstandigheden niet eerder gehouden kon worden. In de mooi versierde en verlichte tuin werd er door de Schutters, Nederlandse Troepen en Arubaanse, Nederlandse, Noordamerikaanse en Engelse gasten gezamenlijk tot laat gedanst. De Militaire organisatoren kunnen terugzien op een zeer geslaagde dag, alles was uitstekend verzorgd.

„EVELYN".

Naar we vernemen is de „Evelyn" op Aruba door de pletterij Nederhorst gerepareerd en zal het scheepje vandaag weer naar Curaçao terugkeren.

CURAÇAO

AUTONOMIE-FONDS.

De heer Davelaar, wel be-[kend], belde ons op, om mee te [de]elen, dat het autonomiefonds [een] instelling is van de heer Da Costa Gomez. Hij Gomez is er voorzitter van, bijgestaan door [re]genten: Cuales, Prince, Dave-[laar].

Het doel is jongens te laten [stud]eren in Holland. Het gaat [niet] uit van de Katholieke Partij, [de] heer Davelaar kon ons niet [me]dedelen of enige andere ande-[re] organisatie voor deze zaak [zor]gt. Nadere toelichtingen zou-[den] nog volgen.

Het bestuur van de Katholie-[ke] Partij kon ons uit de aard der [zaa]k geen verdere inlichtingen [ver]strekken.

De Heer Dr. Da Costa Gomez [ons] later opbellend, meldde, dat [het] een fonds is om de belangen [van] Curaçao te behartigen op [so]ciaal, hygiënisch terrein (het [doel] is dus breder). Hij wil een [ge]bouw met een dokter en een [ad]vocaat.

Ons lijkt directe hulp aan de [ver]schillende sociale en volkshy-[gië]nische instellingen een betere [en] directere hulp. Ook sprak hij [van] studie-beurzen.

Het fonds werd opgericht in [Au]gustus 1946.

Mededelingen erover verschij-[nen] dus wel erg laat in de pers. Het gaat niet uit van de Ka-[tho]lieke Partij, die wel over dit [fo]nds laat spreken op partijver-[ga]deringen.

AUTO-ONGELUK.

Dezer dagen overleed de onge-[lu]kkige, die verleden Zondag op [Sa]minguito door een auto werd [aan]gereden. De wonden, die hij [ha]d opgelopen, waren de oorzaak [va]n zijn dood.

SCHEEPSBERICHTEN.

20 Maart.

Olav Bakke van Antwerpen, Alanson B. Houghton van Pana-[ma], Plato naar C. Trujillo, Alan-[son] B. Hougton naar Rotterdam, [Gr]oote Beer van Panama.

21 Maart.

John Mitchell van N. York.

[W]AAR BLIJFT HET VLEES?

Van bevoegde zijde deelt men [ons] mede dat er eergisteren uit [Ciu]dad Trujillo op Curaçao zijn [aan]gekomen 32.000 kilo vlees. [Gist]enmorgen was er geen vlees [te kr]ijgen op de markten. De [ma]n die het vlees gebracht heb-[ben] vragen zelf waar het vlees [gebl]even is.

VASTENTIJD.

De vastentijd is een tijd van [boe]te en men gaat niet uit. Wat [zie]n we echter op Curaçao? Uit-[voe]ringen van „de Zwaan" de [vo]rige week, terwijl „van Enge-len" helemaal in de war is, ze weten helemaal niets van de liturgie af en gaan op Passiezondag nog eens vastenavond vieren?

Doys band dacht dat we bij hem kwamen in de Goede week om een verslag te schrijven over zijn uitvoering? Neen.

COMMISSIE DE NIET.

De kranten in Suriname publiceren iets uit het rapport de Niet. Naar men zich zal herinneren is de commissie de Niet hetzelfde werk opgedragen als de commissie Ellis, nl. het peilen van de opinies omtrent een nieuwe staatsregeling, terwijl men daar tevens een critische beschouwing bijplaatst.

Het rapport kwam erg laat klaar, terwijl de publicatie nu pas kan geschieden, nadat het ontwerp tot wijziging van het staatsreglement reeds gereed kwam.

Natuurlijk was het verslag van de commissie reeds lang in Den Haag.

Voor hen die van deze materie houden is het interessant de beide rapporten Ellis en de Niet aan een vergelijkende studie te onderwerpen.

VERWONDERING.

Met verwondering zagen we, hoe de heer W. Meyer in de Democraat schreef. Met nog meer verwondering zagen we, hoe die heer Meyer met de geschiedenis van 1848 komt aandragen.

Met de grootste verwondering, lazen we hoe hij aanzet tot samenwerking met de Democraten. Wij worden in geen 24 uur democraat, (stel je voor) en we voelen ook helemaal onze troon niet wankelen. Als er ooit een vergelijking mank gaat heer Meyer dan deze. Komt eens naar de statenvergadering en ziet gewurm van de democraten, dat is gauw afgelopen, daar zit te weinig constructief werk achter, ze houden het niet.

INDEX-CIJFERS OVER DECEMBER 1946.

LEVENSMIDDELEN

	Verbruik	Stijging	Gew. index
Brood	15.66	175%	274.050
Aardappelen	13.18	250%	329.500
Bonen & Erwten	2.15	190%	40.850
Boter	2.32	180%	41.760
Groente	5.12	230%	117.760
Havermout	0.18	210%	17.010
Kaas	1.33	275%	36.575
Koffie gebr.	0.36	131%	4.716
Koffie ongebr.	1.07	325%	34.775
Margarine	0.45	356%	16.020
Tarwemeel	5.93	266%	157.738
Melk	5.52	136%	75.072
Spijsolie	3.15	390%	122.850
Reuzel	0.83	383%	31.789
Rijst	6.23	340%	211.820
Suiker	11.34	373%	422.982
Thee	0.18	183%	3.294
Uien	2.24	266%	59.584
Vis	2.60	186%	48.360
Maismeel	12.24	280%	342.720
Vlees	7.22	164%	118.408
		250.7633	
		250.76	

MANUFACTUREN.

Beddelakens en slopen	2.75	230%	63.250
Herenbroeken	4.26	250%	106.500
Damesjap. exl. zijde	1.36	510%	69.360
Dames onderkleding	8.56	330%	282.480
Heren onderkleding	10.85	600%	651.000
Herenpakken	1.06	270%	28.620
Zakdoeken	19.16	300%	574.800
Herensokken	8.77	340%	298.150
Overhemden	10.03	395%	396.185
Schoenen	33.15	410%	1359.150
		382.9505	
		382.95	

INDEX-CIJFERS OVER JANUARI 1947.

LEVENSMIDDELEN

	Verbruik	Stijging	Gew. index
Brood	15.66	175%	274.050
Aardappelen	13.18	250%	329.500
Bonen & Erwten	2.15	190%	40.850
Boter	2.32	180%	41.760
Groente	5.12	230%	117.760
Havermout	0.81	210%	17.010
Kaas	1.33	308%	40.964
Koffie gebr.	0.36	131%	4.716
Koffie ongebr.	1.07	337%	36.059
Margarine	0.45	356%	16.020
Melk	5.52	136%	75.072
Tarwemeel	5.93	266%	157.738
Spijsolie	3.15	390%	122.850
Reuzel	0.83	383%	31.789
Rijst	6.23	340%	211.820
Suiker	11.34	426%	483.084
Thee	0.18	183%	3.294
Uien	2.24	266%	59.584
Vis	2.60	186%	48.360
Maismeel	12.24	260%	318.240
Vlees	7.22	164%	118.408
		2548.928	
		254.89	

MANUFACTUREN.

Beddelakens en slopen	2.75	230%	63.250
Herenbroeken	4.26	250%	106.500
Damesjap. exl. zijde	1.36	510%	69.360
Dames onderkleding	8.56	330%	282.480
Heren onderkleding	10.85	600%	651.000
Herenpakken	1.06	270%	28.620
Zakdoeken	19.16	380%	728.080
Overhemden	10.03	395%	396.185
Herensokken	8.77	340%	298.150
Schoenen	33.15	410%	1359.150
		3982.775	
		398.28	

VERLOFREGELING.

Bij de Staten werd ingediend een ontwerp tot:

Landsverordening van de tot regeling van de gevolgen van de op grond van de Landsverordening van de 4de December 1939 (P.B. 1939, no. 134), verleende verlofsverlengingen en verloven.

De memorie van toelichting luidt aldus.

„De biezondere tijdsomstandigheden noopten tot het nemen van biezondere maatregelen. Een daarvan hield in een regeling van de positie van het personeel, dat in Europa verbleef en in zijn terugkeer naar Curaçao door de oorlogstoestand verhinderd werd (P. B. 1939, no. 134).

Het komt ondergetekende noodzakelijk voor de gevolgen van een op grond van deze landsverordening verleende verlofsverlenging of verleend verlof te regelen.

De artikelen van nevensgaand ontwerp spreken geheel voor zich zelf, zodat een nadere toelichting achterwege kan blijven.

Willemstad, de 18de Maart 1947.

w.g. De Gouverneur van Curaçao.

PERSBERICHT.

Gisterenochtend heeft Lt. ter Zee der 1ste klasse Velderman, commandant van H. Ms. van Speijk zijn opwachting gemaakt bij Zijne Excellentie den Heer Gouverneur van Curaçao.

PROTEST TEGEN PROF. DE ZWAAN.

De zgn. nationale partij van Suriname heeft een brief geschreven naar de voorzitter van de eerste kamer om te protesteren tegen de uitlating als zou Suriname (en ook Curaçao) een provincie van Holland willen worden.

DE NIEUWE MINISTER.

De nieuwe minister L. Neher, die in het kabinet Beel de portefeuille kreeg van de woningbouw, was hier het vorig jaar op Curaçao voor postzaken! Hij bezocht Curaçao in Oct. 1946 en reisde toen door naar Suriname.

In verband met berichten, die ons bereikten, dat de Heer E. RUIMVELD op Curacao op afbrekende wijze gesproken zou hebben over met ondergetekende verhandelde partijen koffie, kan de navolgende verklaring van den directeur van Sociale Zaken worden overgelegd:

Gaarne verklaar ik, dat door mijn bemiddeling de vorige en de huidige koffieoogst van plantage Slootwijk werd verkocht en deels geleverd aan de Uneda Trading Co.

De wijze waarop de afwikkeling der zaken geschiedde, was zeer aangenaam.

De Directeur van Sociale Zaken

w. g. M. de Groot

Paramaribo 18|3|47

UNEDA TRADING CO.

Macrooy

de Kom

Rede Minister Gielen

„Het boek en de muzen"

Ter gelegenheid van de Boekenweek 1947 is op 4 Maart jl. in het Concertgebouw te Amsterdam een Litteraire Gala-avond „Het Boek en de Muzen" gehouden. Hierbij heeft Zijne Excellentie Dr. Jos. J. Gielen, Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, een openingsrede gehouden, waarin hij zijn opvattingen omtrent staatsbemoeïing met de kunst uiteenzette.

„Terecht kan men het kunstwerk als een zeer individuele creatie beschouwen, doch dit neemt niet weg, dat het evenzeer een sociaal product is, en dat ook zeer materiële factoren bijdragen tot zijn ontstaan."

Deze moderne uitspraak van Dr. Huygens in „De Auteur en zijn Publiek" karakteriseert de scherpe tegenstelling tot de tijd, waarin de verklaring van Van Deyssel opgeld deed: „Mijn Kunstwerk moet overeenkomen met wat ik zou schrijven, indien ik alleen op de wereld stond". Niet alleen veronderstelt de creatieve werkzaamheid tot op zekere hoogte het bestaan van een groter of kleiner publiek, het publiek beïnvloedt ook (grof gezegd:) commercieel de artistieke productie. De daarin gelegen aanmoediging kan zijn van particuliere aard, voortvloeiend uit de verhouding van individu tot individu. In haar meest aristocratische vorm geeft deze verhouding het aanzijn aan het maecenaat, dat maar al te vaak den kunstenaar deed verschrompelen tot de nederige en soms vernederende figuur van exponent te zijn ener aristocratische maatschappelijke structuur.

De taak van de Staat.

Zo werd de meeste instrumentale muziek der 18e eeuw voor kamermuziek geschreven om de eenvoudige reden, dat de wereldse muziek vooral vervaardigd werd voor de particuliere huisorkestjes. In haar meer democratische vorm werd de verhouding auteur—publiek geregeld in de... auteurswet.

Het is geen vraag, of staatsbemoeïing met de kunst in de zin van een aristocratisch maecenaat of van een democratische auteurswet moet worden ontwikkeld. Dr. Boekman heeft in zijn nog steeds lezenswaardige proefschrift de bronnen en de geschiedenis van de overheidsbemoeïing blootgelegd en ook een perspectief geopend.

In de achter ons liggende jaren hebben wij geleerd, een heilzaam afgrijzen te koesteren tegen de idee van de totalitaire staat, die in alles en volledig zijn burgers pretendeert te vertegenwoordigen en hen allen ten slotte volledig denatureert tot onpersoonlijke ledematen.

De Staat als gemeenschap.

Wij hebben daartegenover de staat leren zien als de gemeenschap, die die nuttige dingen moet verrichten, welke de individuele leden naast elkaar niet maar in vereniging wèl doen kunnen.

Hiertoe behoort ook — als ik mij tot mijn departement beperk — behalve het bewaren van de culturele erfgoederen van het voorgeslacht de bevordering van de bloei der hedendaagse kunst, de bevordering ook van de artistieke ontwikkeling van het gehele volk. Vandaar, dat de schepping van een departementsafdeling. Moderne Kunst naast de bestaande Oudheidkunde en Natuurbescherming noodzakelijk en afdoende was. Hiermede kwam de zorg voor de kunsten op hetzelfde departementale niveau te staan als de zorg voor het onderwijs.

Moeten wij in dit verband het woord „steun" gebruiken? Ik refereer mij aan Boekman:

„Het woord „steun" kan hier tot misverstand aanleiding geven. Het kan niet bedoeld worden in de zin van onder stand verlenen aan kunstenaars. Hier is sprake van de kunst en niet van de kunstenaars van een volksbelang en niet van een groepsbelang.

De kunstenaars kunnen niet meer aanspraken doen gelden door de overheid te worden gesteund dan enig ander burger.

De overheid zal de kunstenaars steunen, niet in de zin van onderhouden, doch zal hun gelegenheid tot arbeiden geven, hetzij in haar opdracht, hetzij door aankopen van hun werk. Het kan de taak van de overheid niet zijn, alle kunstenaars of die zich kunstenaars achten, in een bizondere levenspositie te plaatsen: dit zou impliceren, dat de kunstenaars een on- en buitenmaatschappelijke groep zouden vormen. In wezen is deze mening een uitvloeisel van min of meer anarchistische bohème-ideeën. Bovendien zou zulke staatsvoogdij de kunst ten nadele moeten strekken."

Hulde aan den kunstenaar in het verzet.

Zo was de conclusie van Dr. Boekman in 1939. Ze gaf in haar polemische formulering uiting aan de bezorgdheid van den schrijver en is niet zonder profetische welsprekendheid gebleken. Wij wensen in het vrije Nederland geen cultuurkamer. Het is in dit verband, dat ik nogmaals hulde wil brengen aan de Nederlandse kunstenaars, die, zich bewust van roeping, ballingschap verkozen, vervolging en gevangenschap trotseerden, de onverdraaglijke pijn van de daadloosheid droegen, van de in geld te realiseren vrucht van hun werk afzagen, het offer van hun leven brachten, liever dan onder het Duitse juk door te gaan.

Het eerst denk ik hier aan de doden: aan Marsman, die „terzij de horde" van de droom naar de grote Werkelijkheid overging; aan Jo Otten, Menno ter Braak, Ch. Edgar du Perron, Jan Campert, A. M. de Jong, Johan Brouwer; aan de meesters van het vak: Mr. J. F. van Royen en H. N. Werkman. En in dezen, allen die de dood vonden in deze vijf-jarenhel.

Allen wil ik eren in de woorden, die A. Roland Holst wijdde aan de gedachtenis van Du Perron en Ter Braak:

„Zij wisten van geen wijken, van geen zwenken,
„Binnen het streng perk dat het lot hun bood
„Het leven sloeg, slaags rakend met hun denken,
„hen daar tot mannen, en thans heeft de dood
„tot mensen hen vergroot".

Bevrijd van de druk vieren wij vandaag een feest van de bevrijding der kunst, een feest van schoonheid en dus van geluk.

Na even ingegaan te zijn op de bedoeling en het karakter van deze feestavond, vervolgde Zijne Excellentie:

De Regering steunt.

Ik zal in ieder geval de Muze bijstaan, opdat haar invloed wordt vergroot. Daarom heb ik besloten, jaarlijks een prijsvraag met verbonden tentoonstelling voor het gewone, goedverzorgde niet kostbare boek, uit te schrijven en in te richten.

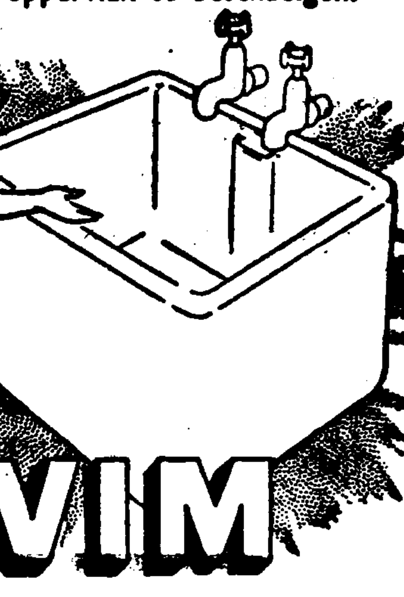
Bovendien heb ik het Cabinet voorgesteld, onderwijs in muziek en zang als verplicht leervak op te nemen in het leerplan van alle scholen voor V.H.M.O. Het Cabinet heeft dit voorstel aanvaard.

Hier is, naar het mij voorkomt, een typisch voorbeeld, hoe het dienen van een groot volksbelang — het eigenlijke doel van deze maatregel — het krachtig bevorderen van een groepsbelang ten gevolge heeft. Maar ook het omgekeerde geschiedt. Daarom ook heb ik prijzen en opdrachten gegeven aan verschillende kunstenaars.

Het onmiddellijk voordeel van deze staatsbemoeïing moge zijn, dat de kunstenaars minder afhankelijk worden van de toevallige gunst of afgunst van het publiek, welks grootste hebbelijkheid een zeker cultureel conservatisme is. Immers, de honorering wordt door zo'n opdracht gewaarborgd, welke garantie ook een componist wel eens genieten mag. Misschien zal bovendien het gevoel, dat er op zijn compositie gewacht wordt, den componist een gezonde stimulans geven (zoals in Mens en Melodie van Februari 1947 gehoopt wordt).

Tenslotte wijs ik op het Nederlands Impressariaat, aan welks totstandkoming mijn Ministerie en dat van Sociale Zaken medegewerkt hebben en waarvan de baten aan de kunst ten goede komen.

Moge vanavond in stem en instrument het woord van Verlaine van toepassing zijn: „De la musique avant toute chose". Moge het goede en welverzorgde boek voor het Nederlandse Volk „de ontmoeting" betekenen met een hoge geest, met een diepe gedachte, met een verrukkelijke verbeelding, en in ieder geval met de schoonheid, waardoor iedereen kan gezegd worden: „een lezend mens, een gelukkig mens".

Sport-Rubriek

„Officiële Mededelingen" VAN De Curaçaose Voetbalbond

WEDSTRIJD UITSLAGEN.

Van Zaterdag en Zondag, 16 Maart 1947:

Competitie A-klasse:

Jong Curaçao 1 — Sithoc 1	4—0.
S.U.B.T. 1 — Transvaal 1	3—0.

VOORLOPIG PROGRAMMA VAN DE COMPETITIE

RIF STADION.

„A"-Klasse:

om 4.15 n.m.

Zaterdag, 22 Maart 1947:	Veendam 1 — C.S.C. 1 (Visser)
Zondag, 23 Maart 1947:	Vitesse 1 — Sithoc 1 (Willems)
Zaterdag, 29 Maart 1947:	Jong Holland 1 — Transvaal 1

VRIENDSCHAPPELIJKE WEDSTRIJDEN.

Zaterdag, 5 April 1947:	Arsenal (Aruba) — J. Curaçao 1
Zondag, 6 April 1947:	Arsenal (Aruba) — J. Holland 1
Zaterdag, 12 April 1947:	S.U.B.T. 1 — Veendam 1
Zondag, 13 April 1947:	Jong Curaçao 1 — C.S.C. 1

Competitie Junioren:

Zondag, 23 Maart 1947:	Sithoc Jr. — Vitesse Jr. (Rog)
Zondag, 6 April 1947:	Jong Curaçao Jr. — Jong Holl. Jr.

MUNDO NOBO

Competitie Res. A-klasse:

om 4.15 uur n.m.

Zaterdag, 29 Maart 1947:	Vitesse 2 — S.U.B.T. 2
Zondag, 30 Maart 1947:	Jong Curaçao 2 — Sithoc 2

Competitie B-klasse:

Zondag, 23 Maart 1947:	R.C.C. 1 — P.S.V. 1 (Chacuto)
Zondag, 13 April 1947:	M.Y.O.B. 1 — Arsenal 1

SCHERPENHEUVEL.

Competitie Res. A-klasse:

om 4.15 uur n.m.

Zondag, 30 Maart 1947:	Veendam 2 — C.S.C. 2

Competitie Junioren:

om 10 uur v.m.

Zondag, 30 Maart 1947:	Scherpenh. Jr. — S.U.B.T. Jr.

ASIENTO-TERREIN.

Competitie B-klasse

om 4.15 uur n.m.

Zondag, 23 Maart 1947:	Asiento 1 — BOYS 1 (Casper)
Zondag, 6 April 1947:	Asiento 1 — R.C.C. 1

MEDEDELINGEN:

VERZOEK TOT INSCHRIJVING: S.U.B.T. verzoekt overschrijving van C. Felicia, ex-lid van de vereniging C.S.C., welke vereniging blijkens overgelegde verklaring tegen de overschrijving geen bezwaar heeft.

BOETE'S: De vereniging „Jong Curaçao" is beboet met 1.— G. wegens het onjuist invullen van wedstrijd- en ruilformulier, wedstrijd „Jong Curaçao" 1 — „Sithoc" 1, van Zaterdag 15 Maart 1947, Artikelen 9 en 10 R.C.W. — ingevolge Artikel 32 lid 3 b. H.R.) — C. de Geuz moet zijn C. de Geus —

De vereniging „Transvaal" is beboet met 1.— G. wegens het onjuist invullen van wedstrijd- en ruilformulier, wedstrijd „Transvaal" 1 — „S.U.B.T." 1, van Zondag 16 Maart 1947, Artikelen 9 en 10 R.C.W. (ingevolge Artikel 32, lid 3 b. H.R.) — J. Heerenveen moet zijn I. Heerenveen; L. Berkenveld moet zijn E. Berkenveld; R. Terborg moet zijn E. Terborg; F. Themen moet zijn V. Themen.

HET BESTUUR.

De slag in de Javazee

Strijdend ging onze vloot ten onder

Het laatste bevel van Schout bij Nacht Doorman

Een Noordamerikaans oordeel.

Donderdag, 27 Februari is de datum, waarop we een van de meest heroïsche momenten uit onze geschiedenis tot in lengte van dagen zullen herdenken: de slag in de Javazee. Om ons heen is er nog zoveel, dat aan de afgelopen oorlog herinnert, dat men moeite heeft te bedenken, dat het al vijf jaar geleden gebeurd is. De hopeloze, heldhaftige strijd van een „klein hoopje" tegen de voortwoekerende Japanse machtssfeer leeft nog in onze nabije herinnering, is nog geen „historie" geworden...... maar zal het ongetwijfeld worden.

De geschiedenis van de ongelukkige strijd in Indië is reeds op vele manieren beschreven. De gebeurtenissen zijn bekend: Nederlanders, Engelsen, Noordamerikanen en Australiërs leverden na Pearl Harbor vrijwel gelijke aandelen in de strijd tegen de opdringende Jappen. In de eerste gevechten gingen de Engelse slagschepen „Prince of Wales" en „Repulse" verloren; later successievelijk de Nederlandse torpedojagers Hr. Ms. „Van Ghent", „Van Nes", „Piet Hein" en „Banckert", benevens de duikboten Hr. Ms. „K 7", „K 6" en „K 17", afgezien van de verliezen van de Marine Luchtvaartdienst, die zeker een even heldhaftige strijd streed als de zeemacht zelf. Hr. Ms. lichte kruiser „Tromp" was zwaar beschadigd naar Australië ontkomen.

Eind Februari was de situatie zo, dat de Japanners vrijwel overal in de Archipel voet aan wal hadden gekregen en zich gereed maakten om Java te bespringen. Transportvloten uit het Noorden waren onderweg. Het was de taak van de Combined Striking Force, deze onderneming althans zo veel mogelijk te vertragen. Deze Striking Force bestond op 26 Februari 1942 uit de kruisers H.M.S. „Exeter" (Eng.), H.M.A.S. „Perth" (Austr.), Hr. Ms. „De Ruyter" (Ned.), Hr. Ms. „Java" (Ned.) en U.S.S. „Houston" (Am.), benevens de torpedojagers Hr. Ms. „Witte de With" (Ned.), „Evertsen" (Ned.), „Kortenaer" (Ned.), en de Noordamerikaanse torpedojagers „Edwards", „Alden", „Ford", „Paul Jones" en „Pope", benevens de Engelse torpedojagers „Jupiter", „Electra" en „Encounter". Dit Geallieerde escader stond onder commando van den Schout bij Nacht Karel Doorman.

Op 28 Februari koos de Striking Force zee. Des middags vond het eerste treffen met de Japanse „Zuidelijke vloot" plaats. Hr. Ms. „De Ruyter" en Hr. Ms. „Java" werden beide licht beschadigd; den vijand werd eveneens schade toegebracht, een torpedobootjager van den vijand verdween in de diepte. Een uur later werd evenwel H.M.S. „Exeter" zodanig toegetakeld, dat zij van verdere strijd moest afzien. Kort daarop trof een vijandelijke torpedo onze torpedobootjager Hr. Ms. „Kortenaer"; het schip brak in tweeën en zonk binnen enkele minuten. Hetzelfde trof de Britse jagers „Electra" en „Jupiter".

Lange tijd verloor men toen het contact met den vijand, die evenwel niet het contact met de onzen verloor: zijn vliegtuigen cirkelden voortdurend boven onze schepen en deze overmacht in de lucht werd onze schepen des nachts — het was een heldere maannacht — noodlottig. De „Encounter" geraakte de hoofdmacht kwijt; de kleine Noordamerikaanse jagers moesten terugkeren wegens gebrek aan brandstof. Ten slotte bestond de Striking Force nog slechts uit vier kruisers: Hr. Ms. „De Ruyter", Hr. Ms. „Java", U.S.S. „Houston" en H.M.A.S. „Perth".

Daarmede werd de laatste aanval ondernomen. De beide Nederlandse schepen kregen contact met twee Japanse kruisers; na een strijd op leven en dood werden eensklaps beide schepen door torpedo's getroffen, beide geraakten zij in brand en de escadercommandant, schout-bij-nacht Doorman, ging met het vlaggeschip ten onder. De „Perth" en de „Houston" ontkwamen ditmaal, maar het noodlot trof deze kruisers enkele dagen later.

Buitenlands oordeel.

Na de vele beschrijvingen, die reeds van Nederlandse zijde over de slag in de Javazee zijn gegeven, is het interessant te zien, hoe het buitenland over dit onderwerp oordeelt. Biezonder interessant zou het zijn, eens iets te vernemen uit Japanse bron, want al kennen we onze eigen verliezen maar al te goed, die der Japanners zijn tot dusver nog niet precies bepaald. Er is voldoende reden om aan te nemen, dat zij verscheidene kruisers en torpedobootjagers in de Indische wateren hebben gelaten, doch de juiste gegevens staan ons nog niet ter beschikking.

Wel vinden we een en ander bij onze mede-geallieerden. En dan doet het ons vaderlandse hart goed te zien, dat wij niet ten onrechte trots zijn op hetgeen door onze marinemannen in Indië gepraesteerd is. In het boek „Battle Report, Pearl Harbor to Coral Sea" van Cdr Walter Karig en Lt. Welbourn Kelley van de U.S. Navy zien wij de strijd met Noordamerikaanse ogen. De episode Nederlands Indië wordt er zeer uitvoerig in behandeld en telkens worden de staaltjes van moed, te zien gegeven door de mannen van de marine-luchtvaartdienst en de duikbootdienst met een zekere verbazing geconstateerd. Wij vinden vermeld, dat de schepen van de Koninklijke Marine vergelijkenderwijs in een uitstekende conditie waren. „Japanse schepen stonden in brand als monumenten voor de accuraatheid van een of andere bommenwerper" is een citaat uit dit boek, evenals:

„De Noordamerikaanse en Nederlandse duikboten in de nabijheid waren gewaarschuwd uit de buurt van de aanvalszone te blijven. Eén gedeelte Nederlandse duikboot moest evenwel tot de conclusie zijn gekomen, dat het een te mooie kans was om te missen. Hij kroop midden in het hele spul (Japanse transportvloot) en bleef daar rondhangen, zoals de commandant het uitdrukte, tot ik zag dat mijn vrienden het heel goed maakten". De volgende morgen torpedeerde de duikboot een Japanse kruiser van zó korte afstand, dat zijzelf beschadigd was en de hele dag op de bodem moest blijven liggen.

Maar om nu te komen tot de eigenlijke slag in de Javazee, hier laten beide Noordamerikanen ons min of meer in de steek. Dat wil zeggen, zij geven hun visie op de zaak, maar bekennen ruiterlijk, dat zij voor deze strijd grotendeels aangewezen waren op berichten uit Nederlandse bron. En dat is wel te begrijpen, want door de moeilijke communicatie hebben tijdens het gevecht vele schepen het contact met elkaar verloren, maar op het dramatische hoogtepunt heeft per saldo een Noordamerikaans oorlogsbodem de worsteling overleefd, terwijl al onze schepen óf ten onder gegaan waren, óf kreupel van het strijdtoneel weghinkten.

Drama in Indische wateren.

Wij bedoelen de Noordamerikaanse kruiser „Houston" en het is van dit schip, dat waardevolle gegevens omtrent de laatste uren van Hr. Ms. „Java" en Hr. Ms. „De Ruyter" ons bereiken. Zo lezen we, dat de korte golfzender van de „De Ruyter" door een Japanse treffer vernield was, zodat alle signalen met de signaallamp gegeven moesten worden — dus ook de laatste order van Admiraal Doorman om hem te volgen en aan te vallen. Een schrale troost was, dat op de „Houston" de radio-ontvanger vernield was, zodat de orders toch alleen met de flikkerlamp ontvangen konden worden.

Japanse verliezen.

Naar het schijnt zijn de gevechten, die zich in de loop van de namiddag van 28 Februari hebben afgespeeld, vrij gunstig voor het geallieerde escader verlopen. De Japanners leden althans grotere verliezen dan de onzen: voortdurend wezen explosies en branden op treffers. Niettemin heeft schout-bij-nacht Doorman zich omstreeks 6 uur van de vijandelijke oorlogsbodems verwijderd, vermoedelijk om te trachten zijn hoofddoel — de troepentransportvloot, bestemd voor Java — op te sporen. Doch Japanse vliegtuigen hielden zijn bewegingen in het oog met behulp van parachutelichten.

Behalve de vier kruisers waren toen nog de „Encounter" en de „Jupiter" over; doch tegen middernacht werd de „Jupiter" dicht bij de Javase kust, getorpedeerd, en de „Encounter", die toevallig de plaats passeerde waar de „Kortenaer" getorpedeerd was, kreeg orders om de 113 overlevenden, die daar in het water dreven (van de 15) aan boord te nemen. Zo bleven de vier kruisers zonder bescherming van jagers over. Niettemin seinde schout-bij-nacht Doorman: „Blijf aanvallen tot de vijand verni[...] is."

Later is gebleken, dat de [...] sers de vijandelijke transpo[...] zeer dicht genaderd zijn [...] haar te zien. Een PBY-vli[...] heeft het convooi nl. geschad[...] maar waarschijnlijk heeft de [...] derlandse bevelhebber de [...] len van dit vliegtuig nimmer [...] gevangen.

Om kwart voor elf seinde [...] „De Ruyter": „doel vier stre[...] aan stuurboord". Er waren [...] twee Japanse kruisers te zien, [...] het vuur openden op een afsta[...] van 8000 meter. De „Perth" [...] antwoordde dit. Even later kr[...] de „De Ruyter" een treffer, [...] aanleiding was voor een ko[...] verandering, maar nog in [...] bocht werden vlak na elkaar [...] „Java" en de „De Ruyter" [...] torpedo's getroffen, die in be[...] gevallen felle brand veroorza[...] ten. De brand op de „De Ruy[...] had tengevolge, dat de 40 [...] munitie ging ontploffen, waard[...] vele leden van de bemanni[...] gewond werden. De „Houst[...] en de „Perth" konden nauwli[...] een aanvaring met de getrof[...] schepen vermijden.

De „De Ruyter" moest door [...] bemanning worden verlaten. [...] zonk in enkele minuten. [...] voormast bleef nog enige tijd b[...] ven water, tot een hevige exp[...] sie het schip volkomen aan [...] gezicht onttrok. De „Java" [...] al eerder uit het gezicht verlo[...] het hospitaalschip „Op Noort" is uitgevaren om ove[...] venden te redden, maar een vl[...] tuig rapporteerde later, dat zij [...] door twee Japanse jagers had z[...] opbrengen — sindsdien is er ni[...] meer van vernomen.

Noordamerikaans slag.

Naast de levendige en biez[...] der interessante beschrijving [...] de ondergang van het gros o[...] schepen in de Java-zee in „Ba[...] Report" kregen we nog een [...] der Noordamerikaans ve[...] onder ogen, dat de beleven[...] van U.S.S. „Houston" besch[...] Het is van de hand van Ha[...] W. Baldwin, en verscheen [...] tijds in de New York Times [...] gazine. Ook dit rapport [...] nieuw licht op de gebeurtenis[...] in de Javazee, waarheen onze [...] dachten in deze dagen terugg[...]

Hoewel één van de drie [...] schutstorens van de „Hous[...] buiten gevecht gesteld was, [...] de zij zich dapper bij de inlei[...] de gevechten. Haar 8-inch [...] nons spraken een machtige [...] het vuur was zó snel, „dat het [...] op de kanonglijders smolt en [...] centimeters diep in de gaten [...] het laad-platform droop; de [...] nons stonden roodgloeiend [...] mannen vielen flauw door de [...] zettende inspanning". Dit klinkt wat Noordamerika[...] maar het is een feit dat [...] „Houston" door haar gr[...] schootsbereik veel te doen h[...]

Het opmerkelijkst van al i[...] verslag is evenwel, dat we hier [...] laatste order van schout-b[...] nacht Doorman vermeld vin[...] gesend van Hr. Ms. „De Ruyt[...] terwijl deze zinkende was:

„Aan „Houston" en „Pert[...] verleen geen hulp aan overlev[...] den, stoom op naar Batavia".

Dit staat er heel eenvoudig [...] men moet zich werkelijk even [...] tijd gunnen om tot zich door [...] laten dringen wat dit betek[...] Terwijl hij met zijn schip ten [...] der gaat, seint schout-bij-n[...] Doorman, géén hulp te verle[...] doch te trachten, uit deze hel [...] te komen.

De Koninklijke Marine [...] nende, betekent dit, dat [...] schout-bij-nacht Doorman sle[...] één belang gold: dat van de [...] allieerde oorlogvoering. Noch [...] eigen leven, noch dat van [...] mannen kon hij daarboven [...] len. Dit is een ander soort he[...] me dan spreekt uit het beke[...] „Volg mij, ik val aan", een [...] nemelijker heldenmoed, die b[...] bij ons volk past en die wa[...] schijnlijk — ook op feitelijke g[...] den — beter beantwoordt [...] eisen van historische juisthei[...]

Wat het drama in de Indi[...] wateren compleet maakte [...] dat het noodlot binnen e[...] dagen ook de „Houston" en [...] „Perth" achterhaalde. Het t[...] weer eens de betrekkelijkheid [...] alle menselijke beschikkingen.

Ltz. II Bert Honsel[...]
(Het Licht[...]